

Apropiar-se de la vida (i del final)

Apropar-se per apropiar-se
Ajuda que no expropii.

Marc-Antoni Broggi

Cirurgià. Comitè de Bioètica de Catalunya

Nova situació i paradoxes

- S'espera més ajuda professional ... i es **tem** més !
- Hi ha més capacitat per actuar...
per a bé, i per a mal: **aprendre a parar**
- **Es fa massa** per retardar la mort...
i massa **poc** i **tard** per mitigar-ne el patiment
- En una sanitat més generalitzada (massificada)
es demana més **personalització**

Actituds bàsiques

Ètica ≠ moralisme, sinó reflexió

Concepte ampli de **realitat** ≠ objectivitat

*Cada home es un fi en sí mateix, **persona***

Valors són personals.., i col·lectius (lleï, progrés)

Treball a fer:

- 1- en la consciència pròpia
- 2- en la companyia propera
- 3- en l'ajuda professional
- 4- en l'àmbit institucional

Consciència pròpia

De **finitud**: comprensió del fet

... lluita potser (Kübler-Ross)

No rigidesa d'ideals (no ensenyar sinó ajudar)

Ocasió de **consciència**:

mi vida ordene...

he viscut....

Treball de dol fins al perdó

Modèstia : sentida, i no només pensada

Companyia atenta

Sol·licitud davant de la solitud

Compadir (com-moure's): motor actiu

Atrevir-se a: Saber estar, mirar

Saber escoltar

Saber callar i parlar

Saber compassar el **temps**

Saber adequar l'espai

Prometre **lleialtat**

Comunicació i informació

■ Definir l'**esperança**:

- No prometre el que no pot ser
- Tolerar la que tria el malalt
- Promoure la que ajuda a apropiat

■ **Males notícies**

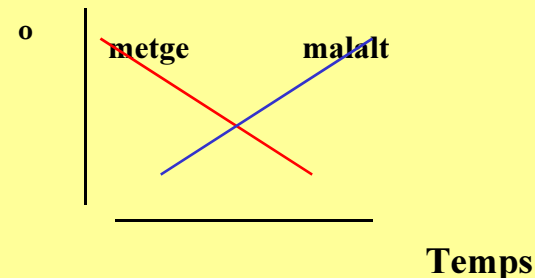
prevenir

preveure impacte

reduir els danys

■ **POR**

■ **No al mur de silenci, a la mentida**

Nous objetius i drets

Canvis → Societat...

- **Abans** : màxima **eficàcia** **contra malaltia**

(ex: imposició beneficent, ... o la mentida)

- **Ara** : màxima **ajuda** **al ciutadà malalt**

(ex: contra el sufriment)

“no tot el possible és convenient”: Qui decideix?

Nous valors i DRETS

- A l'ajuda amb una bona assistència
- A no ser discriminat
- Al respecte personal: valors, decisions

→ **Nous deures**

Dret a decidir i al rebuig (CI)

És un **procés**... per compartir una decisió

Llei 21/2000: “*Tota actuació... requereix el consentiment previ del pacient...*” “*Tot pacient té dret a negar-se al tractament...*” (art. 2.2 y 2.4)

- **Ocasió ... per negar-se** a la proposta

→ Deure de

respectar la integritat i la llibertat

- No medicina “a la carta”: escollir entre propostes

Requisits del CI

NO COACCIÓ (o influència indeguda)
Sí persuasió “lleial”

CAPACITAT de dret (16 anys)

- I “de fet”: **COMPETÈNCIA** ...
- Pressuposar-la,
- Investigació coactiva... ¿Més respecte al col·lectiu?
- Escala mòbil: *a més complexitat, més competència*

INFORMACIÓ ¿quanta? ”l’adequada”:

a la situació (grau de certesa, o de risc)
a la persona (grau de necessitat)

Majoria d'edat

Majoria variable segons situació o decisió

12a ... per ser informat

13a Sexual

14a Matrimonial

Testamentària

Associativa

Ús d'armes (finalitat cinegètica o esportiva)

16a Laboral

Sanitària: si gravetat, informació pares

18a Civil

Contractual

Penal

Electoral

Autonomia disminuïda

- Vulnerabilitat progressiva

Més paternalisme : familiar...

¿Autonomia difícil? Sí, però intentar sempre

Actual disminuïda, però des-cobrir la *precedent*:

dignitat = personalització (R. Dworkin)

Decisions **por substitució**:

¿què volia?

¿què voldria

“eliminar tota subjectivitat és tractar a las persones sense valors, com a no persones, com a coses” (cas Saikewicz)...

Voluntat Anticipada

Drets bàsics

– no pèrdua, sinó impossibilitat...

- Pla anticipat de cures → VVAA

DVA (document)

Validació: testimonis

No burocratitzar-lo !!!

Informació: ajudar

Apartats :

1- Valors de la persona

2- Situacions i límits

3- Representant

ACTUACIONS BÀSIQUES

- 1- Evitar actuacions inútils... Fútils
- 2- Adequar les actuacions... Limitar-les?
- 3- Combatre el dolor i el sofriment
- 4- Acompanyar !!! Mirar i sentir

Evitar mesures inútils

- Futilitat \neq ineficàcia biològica. Consens
- **No és alternativa a proposar**
- Quan **esdevé** – hauria de retirar-se...
- Sovint és millor posar, i **retirar** després
- La retirada ha de ser **no discriminatòria**
- **Alimentació y respiració** poden ser fútils
- A vegades, el límit és discutible... VVAA

Adequar l'actuació

- SI hi ha expressió **actual** : **Dret al rebuig**
 - CI → Dignitat i Llei (!)
- Si hi ha **VVAA** (*proba clara i consistent*)... **idem**
 - però anàlisi de la concreció (amb representant)

No “objecció de consciència”

- Si no hi ha voluntat, **també adequació**:
 - Revisar objectius i calibrar la **futilitat**

NO és “EUTANÀSIA PASSIVA”
Bones pràctiques: protocols.

Tractar el dolor: analgèsia i sedació

- Analgèsia: actuació imprescindible
el no-sentit del dolor
- Sedació en l'agonia
és actuació legítima contra el sofriment:
síntoma refractari: ofec, dolor... **angoixa**
- NO és EUTANASIA (“INDIRECTA”)
Bona pràctica: protocols, i personalització.

Distinció fonamental

Rebuig a l'actuació	Accepta	la mort
Adequació (LET)	Permet	la mort
Sedació en l'agonia	Alleugera	la mort
<hr/>		
Eutanàsia	Provoca	la mort

Quan la mort arriba: *acceptar, permetre, alleugerir-la*
és bona pràctica

Si es vol poder anar més enllà en alguns casos... legislar

Progressió aconsellable

- **No iniciar tractaments nous**
 - Pactar: D'extraordinaris a més habituals
(Intervencions, recuperacions, sang... antibiòtics)
- **Retirar tractaments**
 - **Pactar terminis**
 - Començar pels menys visibles: drogues vasoactives...
- **Sedació**
 - proporcionada al MALALT
- **No culpabilitzar familiars**

Consciència i final de vida

“ Més d’un cop he sentit l’impuls de desconnectar un malalt preagònic. Una eutanàsia?

Sento remordiments de no haver-ho fet, perquè penso que mai no ha estat l’amor al malalt el que ha deturat la meva ma,

sinó la por a perdre la pau de la meva consciència i que aquesta no em venia només condicionada per les meves conviccions íntimes sinó per un substrat cultural que m’influïa massa”.

Jordi Gol (1980)

Nova mirada

No del paternalisme → al contracte

Empatia: relació amistosa

Hospitalitat: curiositat i acceptació
(*history y story*)

Compassió: motor d'activació

Valor: no a l'actuació "defensiva"

Lleialtat: adherència al pacte

Ciència i
caritat

Ciència i consciència
Responsabilitat i implicació

